

Матеріали XX наукової конференції ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017

УДК 159.9

Герман О.М. проф.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

МОВНА ПРОБЛЕМА В УКРАЇНІ У РІЗНІ ПЕРІОДИ ЇЇ ІСТОРИЇ.

O.German teacher.

LANGUAGE PROBLEM IN UKRAINE IN DIFFERENT PERIODS OF ITS HISTORY.

Українська мова за часи її існування пережила більше 50 утисків та заборон від російської влади та інших окупаційних режимів. Наразі так складається, що не обов'язкова російська – мова національної меншини, яку, начебто, треба захищати, перетворюється на агресивну мову, від якої стає важко захиститися. Увімкніть телебачення, прослухайте FM-радіостанції, перегляньте пресу – де ми живемо? Це також різновид заборони – гібридної, як і війна, що зараз веде Росія проти України, складова розширення «рускава міра». Ми ж повинні бути переконані, що українська мова – для всіх.

Невже й дійсно всім в цій країні байдуже, що наше Міністерство освіти хоче ліквідувати такі шкільні предмети, як «Історія України та українська література»? Ну що ж, чекаємо на покоління манкуртів і далі ховаймо голови в пісок. А що, війни в нас нема – в нас АТО, українська мова в нас не упосліджена – ми просто беремо все занадто близько до серця, а всесвітньої історії і світової літератури цілком достатньо для виховання українців...

Ми уже чверть століття живемо у Незалежній Українській Державі. Стаття 10, першого розділу Конституції України гласить: «Державною мовою в Україні є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України. В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України. Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування. Застосування мов в Україні гарантується Конституцією України та визначається законом».

Здавалося б усе ясно, але сьогодні в різних містах України й далі сваряться люди в магазинах, школах, на вулицях. Одні проти мови, інші за "язык". Не було б зазіско. Ситуація вибухова. Прем'єри мовчать. Жоден з Президентів не наважився прийняти непопулярне рішення та навести елементарний порядок. Слова відомого співака Олега Скрипки про необхідність резервації для тих, які не хочуть вивчати українську мову звучать застереженням та попередженням, бо в протилежному випадку у гетто опиниться українська мова на своїй землі. Для отримання

російського паспорту необхідно скласти іспит на знання російської мови, а чим гірша Україна?

За даними 2016 року в Україні російську мову вивчають як навчальну дисципліну 960 425 учнів, і факультативно або в гуртках – 81 994 учнів. У 2015/2016 навчальному році в Україні було 614 шкіл з навчанням російською мовою. Для порівняння – в 2014/2015 функціонувала 621 школа з навчанням російською мовою, як предмет російську вивчали 1 023 797 школярів, факультативно або в гуртках – 111 506 осіб. Кількість “росіян” зменшується, але дуже повільно. За даними Станіслава Свідлова, серед іноземних мов, що їх вивчають українські діти, російська стоїть на другому місці – її вивчають 37,68% учнів (на першому – англійська, на третьому – німецька)

У Міністерстві освіти і науки України повідомили, що російська мова в українських школах не є обов'язковою дисципліною. Її наявність у варіативній частині шкільної програми залежить від регіону (адже вона є мовою нацменшини). Але де-факто говорить дещо інше. Українцям й далі нав'язують вивчення російської мови.

Проводиться давно апробоване опитування серед батьків, де відбуваються основні маніпуляції. Маніпуляції переважно здійснюються в угоду деяким вчителям, які за 26 років не спромоглися перекваліфікуватися на інші дисципліни. Цих учителів треба якось працевлаштувати за рахунок українських дітей і батьків, а також в угоду українофобським переконанням деяких директорів або ж їхній нездатності забезпечити роками дітей у школі фахівцем потрібного предмету.

Крім цього, коли за правління Табачника прийнято закон, що в школах обов'язкові дві іноземні мови, в багатьох школах замість другої іноземної мови ввели російську як іноземну. Насильницьке викладання російської підтверджують і опитані батьки. Справді, в багатьох школах України російської мови нема. Її навіть як факультатив не пропонують. Але далеко не у всіх, і там, де російську таки викладають, часто це робиться з ігноруванням думки батьків.

В 1938 році в Україні було прийнято постанову про обов'язкове вивчення російської мови у всіх школах. В сучасній Україні воно скасоване, але дітям і досі нав'язують мову окупанта. Завтра ці діти стануть батьками своїх дітей. Чи не прокинемося ми скоро в державі без власної мови, у «без'язикій резервації». В 1938 році українських дітей в примусовому порядку "підсадили" на мову країни, яка вкотре окупувала їхню рідну землю. Через 79 років, коли Росія – знову окупант, російська мова в українських школах так і лунає. Химерні закони, недбайливі, ліниві та вперті директори, батьки-ватники та батьки, які бояться, що без російської мови їхні діти виростуть невігласами, фактично сприяють анексії українського слова.